

עמ"ת 68050/11/17 - דוד אוחיון נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה

עמ"ת 68050-11-17 אוחיון(עציר) נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני
בפני כבוד השופט אבי לוי
העורר נגד
מדינת ישראל המשיבה

החלטה כללי

החלטתה של השופטת הנכבדת איילת השחר ביטון-פרלה מבית-משפט השלום בקריות (מ"ת 17-10-37644), שניתנה ביום 22 נובמבר 2017 היא הניצבת במרכז הערר הנדון כאן.

באותה החלטה, הורתה השופטת המלומדת על מעצרו עד תום ההליכים המשפטיים של העורר, מר דוד אוחיון, לאחר שהאחרון הואשם בשורה של עבירות במסגרת כתב אישום אשר הוגש נגדו ונגד אחיו (דורון). עבירות אלו כללו **התאכזרות והתעללות בבעל-חיים**, בניגוד לסעיף 2(א) וסעיף 17 לחוק צער בעלי-חיים (הגנה על בעלי-חיים), התשנ"ד-1994; **הסגת גבול כדי לעבור עבירה**, בניגוד לסעיף 447(א) ו-1(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**"); **איומים** בניגוד לסעיף 192 לחוק העונשין; **החזקת סכין שלא כדין**, בניגוד לסעיף 186(א) לחוק העונשין; **היזק לבעל-חיים**, בניגוד לסעיף 451 לחוק העונשין וקשירת קשר לעוון, בניגוד לסעיף 499(א)(2) לחוק העונשין.

ראוי לציין שאחיו של העורר הואשם בעבירות של **סיוע** להתאכזרות והתעללות בבע"ח, **סיוע** להיזק לבע"ח; קשירת קשר לעוון, השגת גבול כדי לעבור עבירה וכליאת-שווא.

עוד נכון לציין, כי ביום 21 נוב' 2017, אישר חברי המלומד כב' השופט פורת, את החלטת בית-משפט השלום בעניינו של דורון בה הוחלט על **שחרורו מן המעצר בתנאים מגבילים (הכוללים מעצר בית מלא)**.

את הערר בשמו של העורר שלפני הגישה סנגוריתו המלומדת, עו"ד גב' תמי אולמן. במסגרתו, היא ביקשה שאורה על שחרורו של העורר לחלופה שהוצעה לפני בית-המשפט קמא ולחלופין, שאורה על החזקת העורר במעצר בפיקוח אלקטרוני בפיקוחם של המפקחים אשר הוצעו לערכאה הראשונה.

אציין, כי במסגרת הודעת הערר, טענה הסנגורית המלומדת, כי קיימת "חולשה בראיות לכאורה, דבר אשר יש לו השפעה על רמת עילת המעצר" אך, בחכמתה, זנחה טענה זו בדיון שנערך בע"פ. למעלה מן הצריך, ומשעיינתי בחומר הראיות כולו אציין, כי **חומר הראיות הלכאורי אשר נאסף נגד העורר מבוסס היטב ועומד היטב ברף הראייתי הדרוש לשלב הדיוני בו אנו מצויים ואף למעלה מכך**.

אפנה, אפוא, לדון בערר ואפתח בעיון בעובדות הכלולות בכתב-האישום, עובדות, אשר כאמור, לצורך השלב הדיוני הנוכחי, אין עליהן עוד עוררין.

עובדות כתב-האישום

המתלונן והעורר (וכן אחיו - הנאשם 2) חברים; העורר והמתלונן אף עובדים יחדיו בשיפוצים. המתלונן הוא בעלים של כלבה צעירה מסוג "פיטבול", המוחזקת דרך קבע בכניסה לבית-המגורים, במרפסת פתוחה בקומת הקרקע אשר בבעלותו. הכלבה קשורה בתוך המבנה כל העת למעט כשהיא ניטלת לטיול.

ביום 13 אוק' 2017, בשעת ערב, הגיע העורר עם אשתו ובתו לבית המתלונן לביקור חברי. בעת משחק הבת עם הכלבה, שרטה אותה הכלבה קלות בפניה.

למחרת, העורר פנה אל הנאשם 2 וקשר עימו קשר להתעלל בכלבה, מאחר שזעם על הפגיעה הקלה בבתו. הוא ביקש, אפוא מהנאשם 2 לבוא עימו לבית המתלונן במטרה לבצע זממו ולפגוע בכלבה.

בשעה 20:00 הגיעו השניים יחדיו לבית המתלונן; הנאשם 2 כלא את המתלונן ואת בני-ביתו בביתם, נעל את דלת הבית והניח את המפתח בכיסו הכל כדי למנוע מהמתלונן מלעצור את העורר שנותר במרפסת הבית, כשהוא אוחז בסכין בידו הנועדת להוצאה לפועל של התכנון להתעללות בכלבה ולהמתתה במזיד.

העורר דקר את הכלבה באמצעות סכין בצווארה ובחלקי פניה בשמאל וגרם לה לפציעות וחבלות עמוקות ורחבות. פצע כניסה, חתכים, שברים פנימיים, קריסת מערכות וכשל נשימתי שנגרמו כתוצאה ממעשיו הובילו למותה של הכלבה בייסורים. העורר הותיר את המקום כשדם הכלבה מצוי על רצפת המבנה וכשהיא קשורה ברצועה.

עברו הפלילי של העורר

לחובת העורר זקוף עבר פלילי עשיר, הכולל שורה ארוכה של הרשעות ומאסרים בתחומים שונים.

בחודש מרץ 2012 הוא נתן את הדין (במסגרת שני תיקים שונים) על עבירות שעניין תקיפת בת-זוג הגורמת חבלה של ממש ותקיפה סתם של בת-זוג ונגזרו לו 10 חודשי מאסר לריצוי בפועל.

בשנת 2003 הורשע בעבירות שעניין זיוף, החזקת מסמך מזויף ושימוש במסמך מזויף. הופעלו 6 חודשי מאסר על תנאי; בחודש דצמ' 2002 הורשע בעבירת החזקת סמים לשימוש עצמי ונדון ל-3 חודשי מאסר;

בחודש נוב' '99, במסגרת 2 תיקים שונים הוא הורשע בעבירות של בעילה בהתעללות, כליאת שווא, הדחה באיומים ובכוח, תקיפה הגורמת חבלה של ממש, שימוש בסמים, סחר בסמים. בגין כל אלה הוטלו עליו 8 שנות מאסר.

עוד קודם לכך נרשמו לו הרשעות בעבירות סמים, התפרצות, זיוף, גניבה, תקיפה ועוד.

תסקיר המעצר בעניינו של העורר

שירות המבחן התבקש על-ידי בית-המשפט קמא הנכבד לחוות דעתו ביחס לסוגיית מעצרו או שחרורו של העורר מן המעצר.

ביום 21 נוב' 2017 אכן הוגש תסקיר מקיף כולל ומלא בעניינו.

התסקיר לימד שהעורר הוא בן 41 ואב ל-3; עובד לפרנסתו כמנהל בחברה העוסקת באחזקה ובשיפוצים. הוא גויס לשירות בצה"ל אך לאחר שירות בן 15 חודשים ולאחר שערך משורות הצבא וריצה עונש מאסר בבית-סוהר צבאי הוא פוטר משירות בגין אי-התאמה. הוא החל משתמש בסמים קלים בגיל 17 ומגיל 20 ולמשך 4 שנים השתמש בהרואין. במאסרו בכלא צלמון עבר גמילה; לאחר המאסר שולב בהוסטל לצורך גמילה מלאה. ואכן, משנת 2002, לדבריו, הוא נקי מסמים. בפני שירות המבחן שלל העורר התאכזרות כלפי בעלי-חיים ואף ציין את הקשר החברי שלו עם המתלונן.

שירות המבחן אף נפגש עם המתלונן, אשר הביע **פחד שהעורר ינסה לפגוע בו בעיקר לאור החוויה הקשה אותה עבר וחששותיו מהתנהגותו האלימה והבלתי-צפויה**. המתלונן **ביקש לנתק כל קשר עם העורר**. בנו של המתלונן, אשר היה עד לאירוע **צפוי לקבל טיפול פסיכולוגי על רקע הטרומה**.

שירות המבחן התרשם שהעורר הוא אדם בעל **התנהגות פורצת גבולות**; הוא גילה **התנהגות אלימה בקשריו הזוגיים**. במקרים בהם יחווה חוסר-שליטה או פגיעה בילדיו התנהגותו צפויה להיות בלתי-מרוסנת, בלתי-מווסתת ואימפולסיבית. ההערכה הינה, כי במצבים אלה הוא ייטה לעשות שימוש באלימות כדרך לפתרון בעיות בחייו. התרשמות השירות הייתה שהעורר חסר-מודעות ותובנה באשר לחלקים האלימים בהתנהגותו. לפיכך, העריך השירות שקיים **סיכון גבוה להישנות התנהגות אלימה בעתיד**.

שירות המבחן טרח ובחן חלופות מעצר שהוצגו לו - בטבריה, בבית אמו ובפיקוחה; בקרית-ים בפיקוחן של רעייתו וגיסתו.

השירות ראיין את המפקחים המוצעים, התרשם שהמפקחים מגויסים למשימת הפיקוח אך "מזערו את התנהגותו הבעייתית של דוד בעבר וגם כיום והתקשו לחבר את דוד למעשים". השירות סבר שאמו של העורר לא תוכל לבדה לעמוד במשימת הפיקוח; מאידך גיסא, שהיית העורר בחלופה בקרית-ים "בלב מקום התרחשות האירועים" הינה, אליבא דשירות המבחן, בעייתית מאוד.

לאור הערכת הסיכון הגבוהה ובהעדר חלופת מעצר ראויה לא המליץ שירות המבחן על שחרור מן המעצר.

החלטת בית-המשפט קמא

להחלטה הנתונה לערר לפניי קדמה החלטת-ביניים, מיום 29 אוק' 2017, (המתייחסת לשני הנאשמים כאחד) שבמסגרתה קבעה השופטת המלומדת קמא שקיימות ראיות לכאורה הן בהיבט הנסיבתי, הן על בסיס עדויות עדי הראיה "להרשעתם של המשיבים בדיון". במסגרת אותה החלטה, אף באה השופטת המלומדת לדעה כי העבירות המיוחסות לעורר מצביעה על מסוכנות וכי נסיבות ביצוען מעצימות אותה. השופטת המלומדת הפנתה אל שורה של אינדיקציות למסוכנות: פרטי דו"ח נתיחת הגופה של הכלבה; **אופן ביצוע ההמתה, כולל העובדה שהכלבה הייתה קשורה כשהמעשה בוצע**; המניע בביצוע המעשה והעובדה שחלופה הזמן לא צינן את העורר; הקשר החברי בין העורר לבין המתלונן כשמכאן לומדת השופטת שהנכונות לבצע פעולה אלימה מצדו כלפי מי שיפגע במתכוון או שלא במתכוון בבתו. עוד למדה השופטת המלומדת מסוכנות מעברו הפלילי, כמפורט לעיל, אשר גם אם חלקו ישן.

השופטת המלומדת מצאה אבחנה ברורה בין חלקיהם של שני הנאשמים באירוע ובפרט לאור העובדה **שנאשם 2 לא נכח פיזית בשעת ביצוע מעשה ההמתה וכמובן לא נטל חלק בו**. עוד מצאה השופטת המלומדת אבחנה בין השניים על רקע **עברו הפלילי "העשיר בהרבה" של העורר שלפניו**.

השופטת המלומדת קמא ציטטה בהסכמה את החלטתה של השופטת רחל ברקאי בב"ש (מחוזי ב"ש) 21292/03, שם נדונה הריגת גור כלבים באמצעות גרזן על רקע ויכוח קולני בין הנאשם לבין בת-זוגו כשהוא שרוי בגילופין. השופטת ברקאי ציינה ש"שווה חומרת המעשה בעיניי, בנסיבות העניין (כלפי אדם או כלפי חיה - א.ל.), שכן מצווים אנו לצער בעלי-חיים לא פחות מאשר לבני-אדם". הוסיפה השופטת ברקאי באתו תקדים וקבעה: מקרה ממין זה מקים חזקת מסוכנות בהתאם לסעיף 21(א)(1)(ב) לחוק המעצרים, שכן הוא מקים חשש של סיכון בטחונו של אדם ובהתאם לסעיף 21(א)(ג)(4), באשר הוא מעשה אלימות והתאכזרות קשה. כשהמעשים נעשים במטרה לפגוע ברגשותיהם בני-משפחתו הדבר מלמד על "אדם קהה, רגשות וחושים עד כי ניתן לומר כי המדובר באדם אכזר או כי נפשו מושחתת במעשי אכזריות עד כי ניבטת ממנו מסוכנות ממשית כלפי בני-האדם הסובבים אותו". הוסיפה השופטת ברקאי - "מקום שלא בחל העורר מלהניף את הגרזן כדי לערוף את ראשו של גור הכלבים ובדרך זו לפגוע רגשית בבתו ובאשתו, לא ירחק היום בו לא יבחל מלהניף את הגרזן כלפי בני-אדם. על מסוכנות כזו יש להתריע ואין להתעלם מחשש זה".

השופטת המלומדת קמא אף הפנתה אל מקורות המשפט העברי, מהם שאבה את הקרבה בין היחס הניתן לבעלי-חיים לבין היחס הצפוי להיות מיושם כלפי בני-אדם. היא אף ציטטה את פסיקת בית-המשפט העליון בנושאים אלה (רע"א 1684/96 **עמותת "תנו לחיות לחיות" נגד מפעלי נופש חמת גדר בע"מ**, פד"י נא(3) 832), לפיה - "כל מי שאלוהים בלבבם יעשו ככל שיוכלו - איש איש ממקומו - כדי שהאדם לא יענה בעלי-חיים, לא יתאכזר אליהם ולא יתעלל בהם. ומלבו של האדם נחצבה ההלכה ונחוקו החוקים להגנת בעלי-חיים". וכן - "המתאכזר לבעלי-חיים חסרי הגנה לבו יהפוך גם בקרבו וסופו שיתאכזר גם לבני-אדם; ומי שראה אדם מתעלל בבעל-חיים ועמד מנגד, סופו שיעמוד מנגד גם כאשר יתעללו בבני-אדם".

משמצאה השופטת המלומדת קמא שמתקיימת עילת מעצר בעניינו של העורר, שאלה עצמה אם בכלל ניתן להלום עילה זו בחלופה כלשהי לנוכח רמת המסוכנות. היא התלבטה בכך, שכן ראתה את מקרהו של העורר (להבדיל מהנאשם 2) כמצוי על "קו הגבול", אשר מעבר לו מצויים המקרים שאינם מצריכים תסקיר ואינם דורשים בחינת חלופה, באשר מחייבים הם מיניה וביה מעצר עד תום ההליכים המשפטיים ושום חלופה לא תהלום את הסיכון הנשקף מהם.

סופו של דבר, ורק בשל היות המקרה מצוי על קו הגבול ולאור הגישה המחייבת בחינת הדרך הפחות פוגענית בחירותו של אדם, מצאה השופטת המלומדת לזמן בכל זאת תסקיר בעניינו של העורר.

על תוכן התסקיר עמדתי לעיל בהרחבה. השופטת המלומדת קמא טרחה ושמעה עדויותיהן של המפקחות המוצעות, הגב' שולה ביטון (אם העורר), הגב' שרית אוחיון (רעייתו) והגב' שושי קריאף (שכנתו) על-מנת לבחון אם בכל זאת ניתן להסתפק בחלופת-מעצר בטבריה, מה גם שהסנגור אף הציע חלופה בדמות מעצר באיזוק אלקטרוני.

בהחלטה נשוא הערר (זו שניתנה ביום 22 נוב' 2017) ציינה השופטת המלומדת שהתסקיר שהוגש "בא בהלימה" עם המצוי בחומר החקירה ועם המפורט בהחלטתה ביחס לעילת המעצר. היא עמדה על כך, שלצורך שחרור לחלופה נדרש "אמון משולב": בנאשם עצמו ובמפקחים המוצעים. השופטת המלומדת הזדהתה עם האמור בתסקיר; ציינה ש"הנסיבות של התיק ורמת האמון הדלה" הניתנת בנאשם אינם מאפשרים לה לראות במפקחים כאלה, העשויים לספק פיקוח ראוי. היא אף ציינה, שלא מצאה טעם או נימוק לסטות מהמלצת שירות המבחן, במיוחד כשזו עלתה היטב בקנה אחד עם

התרשמותה שלה.

מכאן, **קצרה הדרך להורות על החזקתו של העורר במעצר עד תום ההליכים נגדו.**

נימוקי הערר

בהודעת המעצר הכתובה ציינה הסנגורית המלומדת, עו"ד תמי אולמן, ששגה בית-המשפט קמא עת קבע שמתקיימת בענייננו של העורר עילת מעצר הנובעת מהעבירות המיוחסות לו ומנסיבותיהן. נטען, כי נסיבות המקרה אינן נכנסות לגדרו של סעיף 21 לחוק המעצרים. עוד נטען, שהסתמכות בית-המשפט קמא על הלכת בית-המשפט העליון ב"ש (מחוזי ב"ש) 21292/03 אינה במקום בהתחשב בזמן הרב שחלף מאז ניתנה אותה החלטה. הוסיפה הסנגורית וטענה, שמדובר כאן במסוכנות נקודתית, שמקורה באירוע נקודתי. הסנגורית קבלה על המשקל הגבוה שייחסה הערכאה הראשונה לעברו של העורר בהתחשב בכך שהעבירה האחרונה בוצעה זה מכבר - בשנת 2010. גם אז, שוחרר העורר לחלופת מעצר ועמד בתנאים שנקבעו לו.

לדעת הסנגורית, החלופה שהובאה לפני בית-המשפט בהחלט עשויה לסכון והיא חלופה טובה. הסנגורית הוסיפה וטענה, כי אל לו לבית-המשפט לאמץ אוטומטית את תסקיר שירות המבחן ובכך להחליף את שיקול-דעתו שלו בשיקול-דעת שירות המבחן. לא היה מקום, כך נטען, להימנע ממתן אמון בעורר בהעדר ביסוס עובדתי כלשהו לממצא זה.

בפרט טענה הסנגורית שלא היה מקום לפסול את החלופה ואת המפקחים המוצעים, מה גם שבעבר פיקחו אותם מפקחים עצמם על העורר עת שוחרר בתנאי "מעצר בית" במסגרת תיק אלימות כלפי בת-זוגו בצורה ראויה וטובה. הימנעות בית-המשפט קמא מלהיזקק לאופציה של מעצר באיזוק אלקטרוני אף היא נתקפה בהודעת הערר.

בטיעוניה בע"פ הדגישה הסנגורית את העובדה שהעורר, אשר לו אמנם עבר מכביד עשה **כברת-דרך שיקומית** ובפועל, הוא מועסק מזה שנתיים בחברה מכובדת לניהול נכסים בניהולו של מר מרדכי גולדברג. במסגרת חברה זו החל העורר עבודתו כעובד פשוט, גילה נאמנות ויצירתיות, רכש את אהבת סובביו ואמונם ואף מונה כמנהל כל צוות האחזקה. באחרונה, הוא סיים לשלם כל חובותיו (כולל חובות מזונות מן העבר) ופעל להסדיר למשפחתו חיים רגועים ומבוססים. מר גולדברג ציין במכתבו שבמידה שהדבר יתאפשר, הוא מבקש להשיב את העורר לעבודתו.

הסנגורית הדגישה והבליטה בטיעוניה את העובדה ששותפו של העורר לכתב-האישום, אחיו - דורון שוחרר מן המעצר חרף היותו שותף לרוב העבירות שיוחסו לעורר ולטעמה, מדובר **בהפלייה פסולה המחייבת התערבות**. גם אם נאמר שקיים מדרג בין השניים ראוי היה להסתפק לגבי העורר בהחזקתו במעצר באיזוק אלקטרוני ולא מאחורי סורג ובריח.

לדעת הסנגורית, הסיכון הנשקף מהעורר אינו לציבור בכללותו; המדובר **בסיכון נקודתי** הקשור במישרין לכך שבתו הותקפה על-ידי הכלבה המנוחה. לפיכך, בהחלט ניתן, לטעמה, להימנע ממעצר ממשי, להיזקק לשירותי המפקחים הטובים אשר הוכיחו עצמם בעבר, ולהורות על החזקת העורר במעצר באיזוק אלקטרוני.

הסנגורית המלומדת הצביעה על שורה של החלטות, בהן נדונו עבירות חמורות יותר מאלו הנדונות כאן, שבמסגרתן, חרף מסוכנות וחרף המלצה שלילית מטעם שירות המבחן, הורה בית-המשפט על הימנעות ממעצר ממשי.

תגובת המשיבה

באת-כוח התביעה, עו"ד זקן גבעתי, עמדה על ההבדלים המהותיים בין מעמדם של שני הנאשמים בפרשה זו. העורר היה זה שביצע במו-ידיו את מעשה הריגת הכלבה (מעשה שהוגדר מכוער ואלים) בעוד שהנאשם 2 לא עשה כן. ההבדל האחר נוגע לאורח חייהם של השניים. בעוד העורר הוא אדם שדרך ההתנהלות שלו אלימה כלפי בני-אדם (בת-זוגו ואחרים) וכלפי בעלי-חיים, מה שנלמד מעברו ומהתסקיר אין לומר דברים דומים על הנאשם 2. עו"ד זקן-גבעתי ציינה שדרכו של העורר אלימה; המסוכנות נלמדת ממעשיו; מסוכנות זו קיימת גם כלפי בני-אדם. המעשה הנדון כאן לא היה אימפולסיבי או אינסטינקטיבי אלא מתוכנן, בוצע באמצעות סכינים כלפי כלבה שהיתה קשורה ולא היה לה כל מוצא מהמצב.

המעשה בוצע כלפי בעל-חיים חסר-ישע.

בית-המשפט קמא לא התרשם שהמפקחים מסוגלים למנוע את מסוכנותו של העורר תחת פיקוחם ולפיכך, נמנע מלהורות על החזקת העורר במעצר תחת פיקוחם.

על-כן ביקשה ב"כ המשיבה שאורה על דחיית הערר ועל הותרת החלטת הערכאה הראשונה על כנה.

דין והכרעה

בא אני כעת להכריע את גורלו של ערר זה.

משסוגיית קיומן של ראיות לכאורה להוכחת **העובדות הכלולות בכתב-האישום איננה** עוד על הפרק, ראוי להתייחס אליהן כאל **המסד של כל דין בסוגיית הצדקת מעצרו של העורר** ואפשרות לשחרורו.

משכך, ניתן כבר כעת לומר שהמעשים המיוחסים לעורר שלפניי ולנאשם 2 הם **מעשים מעוררי סלידה ושאט-נפש; מעשים המקוממים נפשו של כל אדם בעל-לב ובעל מוסר אנושי מזערי**.

דא עקא, שקביעות אלו, **לכשעצמן**, אינן מצדיקות מעצרו של אדם עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו.

עילת המעצר

למעשה, לפניי, לא הייתה מחלוקת על קיומה של **עילה למעצרו של העורר**.

העורר הואשם בכך שעבר **עבירה שנעשתה באלימות חמורה או באכזריות ותוך שימוש בנשק קר**. משכך, ובהתאם לסעיף 21(א)(1)(ג)(4) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), תשנ"ו-1996 (להלן: "**חוק המעצרים**") חזקה, כי מתקיימת **עילת-מעצר שעניינה החשש שהנאשם יסכן בטחונו של אדם או את בטחון הציבור** (ראו סעיף 22(א)(1)(ב) לחוק המעצרים).

מעשיו של העורר מלמדים עליו כי הוא מסוכן לציבור. בדעה צלולה (לאחר שחלפו שעות ארוכות מאז שבתו נשרטה ע"י קאיה (הכלבה המנוחה), באורח **מתוכנן ויזום** הוא חבר לנאשם 2 על-מנת "**לקחת נשמה**", כלשונו.

התכנית הנפשעת כללה **כליאתם של המתלונן ובני-ביתו בתוככי ביתם**. הדבר נעשה על-מנת **לאפשר לעורר לבצע את מעשהו הנתעב באין מפריע**. הוא נעשה גם בהתעלם מכך, שבני-הבית יהיו **עדים בהכרח** (ולו עדי-"שמיעה") **להמתתה של כלבתם האהובה**.

נקיטת דרך-פעולה שכזו מלמדת על אופי-עברייני נפשע ועל זלזול מובהק בזולת, בחירותו, בכבודו, ברגשותיו וברצונותיו. היא מלמדת על מי שמוציא לפועל את זממו בהתעלם לגמרי מרגשות הזולת ותוך דריסתם ברגל גסה; על הוצאה לפועל של מעשה הרג לנגד עיני בני-המשפחה (בפרט כשמדובר בחבר לעבודה, ובני-משפחתו), מקום בו הכלבה שאת נפשה מבקשים היא קשורה וחסרת-ישע. ההצטיידות בסכינים וביצוע מעשה הקטילה באמצעותה מלמדת על אכזריות נוראה ועל יכולת בלתי-נתפסת כמעט לקטול בלי היסוס.

אמת נכון, עניין לנו כאן בקטילת בעל-חיים ולא בקטילת אדם; דא עקא, שלהבדיל ממקרים רבים שנדונו בפסיקה, במקרה זה בני-אדם היו מעורבים מאוד באירוע. הם נכחו במקום. היה צורך להסיטם מהדרך.

עובדות המקרה שלפנינו מלמדות על אכזריות יוצאת דופן בביצוע העבירות על האלימות הרבה שננקטה ועל זריעת הפחד בלב בני משפחת המתלונן :

די להפנות למספר אמרות העולות מתיק החקירה על מנת ללמדנו על כך וגם על האופן בו יכול היה האירוע בקלות להסלים, עד לכדי פגיעה בשלמות גופם של חלק מהנוכחים במקום -

כך למשל, הגב' מיטל עטיאס מתארת בהודעתה (17.10.17) כי טרם החל האירוע בעלה (אבי) ענה לשיחת טלפון מאת העורר (דוד) אשר אמר לו " ..אבי אני בא לעשות משהו ותגיד לתומר שלא יערב משטרה" (שורות 17-18); העדה זו ממשיכה ומספרת כי בתחילת האירוע היא צעקה לעורר שיחדול ממעשיו - "דורון אח של דודו היה בתוך הבית, ... צעקתי לו דודו בבקשה יש ילד ואם אתה מכבד אותי, אנחנו משפחה אל תעשה כלום. אבל הוא צעק באתי לקחת נשמה" (שורות 28-30);

ומוסיפה - "רצתי לחלון של החדר של תומר, בעלי עומד מול דודו, דודו אמר לו תזוז למה אני דוקר אותך, הוא נתן לבעלי דחיפה, הוא רץ לתוך המרפסת עם סכין גדולה, הכלבה אוהבת את דודו היא אפילו לא חששה, ברגע שראיתי אותו אז סגרתי את התריס לא יכולתי לראות כלום" (שורות 37-38);

ובהמשך - "הם צעקו ואמרו אנחנו ניקח כל נשמה ודודו אמר אם אני לא ייקח את הנשמה של קאיה הכלבה אני ייקח את הנשמה של הבן שלך" (שורות 82-83, הטעויות במקור, ההדגשות אינן במקור-א.ל.).

שון עטיאס (בנם הקטין של מיטל ואבי) מתאר בהודעתו (17.10.17) את תחילתו של האירוע באופן הבא -

"... אבא שלי בא לעצור אותי, דודו התקרב עם שקית ירוקה וראיתי אותו מוציא סכין הפלסטיק שלה צהוב היא ארוכה עם שיניים, שם אותה מתחת לאוטו עבודה של אבא שלי, והתחיל לצעוק היום אני לוקח נשמה היום אני רוצה נשמה, איך שראיתי את הסכין באתי לשם והרמתי אותה וזרקתי אותה לשיחים, אחרי זה גם תומר יצא החוצה ודודו נצמד אליו והוא אמר לו מה אתה נצמד הוא נדבר אנחנו אנשים מבוגרים ודודו אמר היום אני אקח נשמה אז תומר אמר עזוב את כולם פה קח את הנשמה שלי, אז דודו הלך לכיוון האוטו של אבא שלי איפה שהוא החביא את הסכין ואמר טוב אני אקח את הנשמה שלך והלך לקחת את הסכין...אני הלכתי לדודו ואמרתי לו שיירגע ושנחנו כמו משפחה הוא צעק לי שון כנס הביתה ודחף אותי מהראש ואמרתי לו מה קרה לך תירגע ואז הוא הוציא את אחד הסכינים והחזיק אותה מולי והוא עוד פעם דחף אותי חזק ונתן לי מכה בבטן..." (שורות 39-51, הטעויות במקור, ההדגשות אינן במקור-א.ל.).

מר אברהם עטיאס מתאר בהודעתו (16.10.17) כך:

"...עכשיו אני רצתי אחרי דודו שלא יעשה שטויות דודו הלך עוד פעם לאותו. שון זה שזרק לו את הסכין מהיד בפעם הראשונה. פעם שניה הוא דודו הלך שוב לבית ההוא לקח עוד סכין ביד, הסכין הראשונה שון זרק אותה לשיחים. ואז בפעם השנייה דודו הביא עוד סכין ביד גלויה והוא אמר לי זוזו אני דוקר אותך ואז הוא אמר משהו מה אתה חושב שאתה יכול להחזיק אותי והוא רץ לבית אבל כולם היו סגורים.. ואז ראיתי אותו רץ לבית עם הסכין את דודו הכלבה ישבה איך הכלבה ראתה את דודו היא נעמדה והוא דחף לאה ככה בכוח תסתכל ככה הוא הרים .." (שורות 22-29, הטעויות במקור, ההדגשות אינן במקור-א.ל.).

כאשר אלה פני הדברים, יקשה לטעון כי לא קמה כאן עילת מעצר מובהקת בעלת עוצמה גבוהה מאד.

חלופת מעצר

כידוע, בהתאם לשיטתנו, המעצר (מאחורי סורג ובריח) הוא **המוצא האחרון**, שאין בלתו, למניעת סכנה לציבור, הנשקפת מנאשם. כלשון החוק רק כאשר "לא ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך של שחרור בערובה ותנאי שחרור שפגיעתם בחירותו של הנאשם פחותה", רשאי בית-המשפט להורות על מעצר ממשי (סעיף 21(ב)(1) לחוק המעצרים).

הריגת קאיה הגורה בברוטליות, באמצעות סכינים, אשר איננה אלא חיסול אגרסיבי וכוחני של חיית-מחמד של חברו היא עצמה מעשה המעיד על **מסוכנות רבה**. "נטרול" בעליה, השמעת איומים לרוצחם נפש, נעילתם בביתם-הם וביצוע מעשה הקטילה תוך התעלמות טוטאלית מרגשותיהם מלמדת על **מסוכנות רבתי**, כזו, **המקימה גם מקימה חזקת מסוכנות, חזקה אשר יקשה מאוד לסתרה ויקשה להלום אותה בחלופה**.

בית-המשפט קמא היה ער לסיטואציה משפטית זו. בית-המשפט קמא הדגיש, כבר בהחלטתו הראשונית את סברתו, שספק אם יצליח העורר להציג לפניו חלופת-מעצר שתסכון. עם זאת, הוא מוכן היה לנסות, באמצעות שירות המבחן אחר חלופה שכזו.

שירות המבחן עשה, לטעמי, ניסיון כן ואמיתי למצוא חלופה שכזו.

לא שירות המבחן ולא בית-המשפט יכולים היו להתעלם מעברו המכביד של העורר. אין בידי לקבל את טענת הסנגורית המלומדת, שלפיה עבר זה ישן ואיננו עוד רלבנטי. עברו של העורר (גם אם אינו חדש) הוא **מכביד מאוד** וכולל עבירות **רלבנטיות מאוד** לפרשה הנדונה כאן.

עבירות אלימות למכביר, בין השאר כלפי בת-זוגו; גרימת חבלה; כליאת שווא, הדחה באיומים ובכוח. כל אלו מלמדים על העורר כמי שמתעלם לחלוטין מרצונו של הזולת ודורסו מפני רצונו שלו.

ניתן היה לסבור, לנוכח השתלבותו הטובה במקום עבודה מסודר בתפקיד ניהולי, כי דפוס ההתנהגות האלים ומשולח הרסן נזנח על ידיו וכי הוא משוקם (לאחר רצוי מאסרים ארוכים מאוד). **באה הפרשה שלפנינו וטפחה על פני ניסיונות השיקום**. היא לימדה, כי כאשר פוגעים ולו בטעות, ולו בתום-לב, בציפור נפשו, הוא **חוזר לסורו, לדרכיו הישנות, האלימות**; עושה שימוש בסכין, כולא את זולתו, משמיע איומי-זוועה מצמיתים ואף דורש להימנע מלערב משטרה.

כל אלה מביאים אותי לכלל דעה, **שהערכת שירות המבחן, העולה בקנה אחד עם קביעת הערכאה הראשונה, שלפיה מהעורר נשקפת מסוכנות גבוהה מאוד לביטחון הציבור נכונה ומדויקת.**

הסנגורית סברה, שהחלופה אשר הוצעה, החזקה בבית אמו של העורר בטבריה תחת פיקוחה שלה ותחת פיקוחן של שתי מפקחות נוספות נותנת מענה ראוי לסיכון הנשקף מהעורר.

לצערי, אין בידיי לאמץ מסקנה זו.

כמו השופטת המלומדת קמא, גם אני סבור **שרמת הסיכון** הנשקפת מהעורר, בהתחשב במעשיו ובעברו היא כזו, אשר **אין ניתן לתת בו אמון כי ישעה להוראות אמו, רעייתו או שכנתו.** (לסוגיית דרך בחינת האפשרות לתת אמון בנאשם, ראו למשל: בש"פ 4101/16 **יאסר טאהא נ' מדינת ישראל**, ניתן ביום 16.6.16).

בפני שירות המבחן הדגיש המתלונן את פחדו מפניו, ולא בכדי. הודגשה הטראומה שהיא מנת חלקו של בנו. אין מקום להוסיף על טראומה זו מפגש כזה או אחר מתוכנן או אקראי עם העורר בתיק זה.

סיכומי של דבר, אין בחלופה אשר הוצעה כדי לתת מענה למסוכנות הגבוהה מאוד הנשקפת מהעורר וראוי, אפוא, שהוא יוותר במעצד עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.

הסנגורית המלומדת טרחה והציגה לפניי שורה של החלטות מערכאות משפטיות שונות, שבמסגרתן גם כאשר נאשמים הואשמו בעבירות חמורות יותר מאלו המיוחסות לעורר שלפניי וחרף המלצה שלילית מטעם שירות המבחן נאותו שופטים לבקשת הנאשמים והורו על החזקתם בחלופת מעצר ולא במעצר ממש.

עיינתי בדוגמות אלה ובאתי לדעה, כי אין בהן כדי לסייע לטיעוני הסנגורית.

לדוגמה, הופניתי להחלטה שניתנה במסגרת מ"ת 5811-12-11 מפי כב' השופט (כתוארו דאז) שפירא; באותו מקרה אכן דחה השופט המלומד את המלצת שירות המבחן והורה על החזקת הנאשם בפיקוח אלקטרוני. דא עקא, שהטעם לכך נעוץ היה בכך שמדו"ח שירות המבחן "לא עלו אינדיקציות לקיומם של דפוסים אלימים כלליים בהתנהגותו המשיב... רמת המסוכנות בינונית". זה כמובן איננו המקרה שלפניי.

עוד הופניתי אל ההחלטה במ"ת 31115-10-15 (מפי כב' השופט ליפשיץ - ניתנה ביום 18.11.15). באותו מקרה, לנוכח העדר עבר פלילי והגיל הצעיר המליץ שירות המבחן על שחרור וכך הורה בית-המשפט. אך ברור הוא כי אין הנידון לדומה לראיה.

הסנגורית הפנתה אותי גם להחלטה שניתנה במסגרת מ"ת (עכו) 13485-04-13 ב-11.4.13, בו שוחרר נאשם בתנאים חרף התעללות קשה שביצע בכלב, אשר הביאה לבסוף למותו. השופטת המלומדת ביססה את החלטתה לשחרר את הנאשם על כך שלא נרשם לחובתו עבר פלילי קודם כלשהו ואף לא הובאה כל ראיה על כך שהוא איננו מנהל אורח חיים לא נורמטיבי או כי היה אי-פעם ביטוי נוסף לאכזריות או למסוכנות מצדו. אין צורך להכביר מילים על-מנת להבין את ההבדלים בין אותו עניין לבין עניינינו. עברו הפלילי של העורר שלפניי מדבר בעד עצמו ומלמד הוא כמאה עדים על אורח חייו ועל כך שאין עסקינן כאן באירוע מבודד ומקרי במהלך חייו.

הפלייה בין נאשמים

סוגיה אחרונה, המחייבת התייחסות במסגרת החלטה זו, היא הטענה, שלפיה העורר שלפניי הופלה לרעה ביחס לאחיו, דורון, הוא שותפו לרוב העבירות אשר יוחסו לו בכתב-האישום. כזכור, הוחלט על שחרורו של האח למעצר בית מלא.

אין בידי לקבל גם טענה זו.

כידוע, הפלייה בין נאשמים היא טענה, העשויה להצדיק הימנעות ממעצר במקרים המתאימים. ודוק - האמור במקרים בהם הנאשמים מואשמים בעבירות דומות וכאשר נתוניהם האישיים דומים. עמד על כך כב' השופט א' שהם במסגרת בש"פ 6156/17 **מדינת ישראל נ' דוד חסדאי** (ניתן ביום 6.8.17) בציינו כדלהלן:

"ומכאן, לשאלה העיקרית העולה בענייננו - היא שאלת השוויון בין המשיב לבין יתר מבצעי ההפרה. כידוע, עקרון השוויון בין נאשמים, המצויים בהליכי מעצר, שחלקם בביצוע העבירות זהה, או דומה, הוא עקרון חשוב, ויש להקפיד עליו (בש"פ 9132/10 פיליפ בן סעדון נ' מדינת ישראל (28.12.2010)). **עם זאת, קיימים מקרים בהם ישנה הצדקה להבחין בין אותם נאשמים, אשר ביצעו מעשים זהים מבחינם חומרתם והיקפם, ולהורות על מעצרו של האחד, בצד שחרורו של האחר לחלופת מעצר** (בש"פ 6871/05 מנדלוביץ' נ' מדינת ישראל (21.7.2005)); בש"פ 1795/15 גרובר נ' מדינת ישראל (1.4.2015)). דומה בעיני, כי במקרה הזה תהא הצדקה להתייחסות שונה אל המשיב לעומת חבריו, כפי שיובהר בהמשך.

בית המשפט המחוזי סבר, בהחלטתו מיום 30.7.2017, כי אין הבדל של ממש בין המשיב לבין המעורבים הנוספים בהפרה, מיום 17.7.2017, אשר יצדיק את מעצרו של המשיב עד לתום ההליכים נגדו, שעה ששלושת האחרים שוחררו לחלופת מעצר. דעתי בנושא זה שונה. בניגוד למשיב, לשלושת המעורבים הנוספים בהפרה עבר פלילי נקי, ואיש מהם לא הורשע, עדיין, בדיון. אשר ל- י.ש., שהינו קטין, תלויים ועומדים נגדו שני כתבי אישום, הקודמים בזמן להפרה, אשר במסגרתם מיוחסות לו עבירות של תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות; קשירת קשר לביצוע עוון; והפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו, וכן נפתחו נגדו הליכים בגין ההפרה דנן. נגד יצחק אטינגר, בגיר צעיר, תלויים ועומדים שני כתבי אישום, הקודמים בזמן להפרה, המייחסים לו ביצוע עבירות של כניסה לשטח סגור; הפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו; וארבע עבירות של הפרת הוראה חוקית, וכן הוגש גם נגדו כתב אישום בגין ההפרה. המעורב השלישי, נ.פ., הוא קטין ללא עבר פלילי וללא תיקים תלויים ועומדים, לבד מעצם ההפרה. הנה כי כן, בשלב זה, עומדת לזכותם של שלושת המעורבים הנוספים חזקת החפות, משהם לא הורשעו בדיון. לנוכח האמור, **קיים שוני מהותי בינם לבין המשיב. למשיב עבר פלילי מכביד..**"] (ההדגשות אינן במקור- א.ל.).

במקרה שלפנינו, אין כלל ספק **שהעורר שלפניי הוא העבריין העיקרי** ואילו אחיו הוא **העבריין המשני**. כך קבעה השופטת קמא וכך קבע גם כב' השופט פורת במסגרת החלטתו בעררו של הנאשם 2 בפניו בסוגיית תנאי שחרורו. העורר שלפניי **יזם את האירוע**; הוא היה **בעל-הדבר**; הוא **ששידל את אחיו** להצטרף אליו; הוא זה **שביצע במו-ידיו את מעשה הקטילה האכזרי**. הוא היה זה **שאחז בסכין המדממת "ונטל נפש" כפי שתכנן והגה**.

מעבר לכך, **עברו של העורר שלפניי מכביד הרבה יותר וחדש יותר מזה של הנאשם 2**. עבירתו האחרונה בוצעה בחודש פבר' 2005, דהיינו לפני כ-12 שנים (הוטל מאסר על תנאי של חודש ימים); לפני-כן הורשע בשנת 2001 בעבירה של התנהגות פרועה במקום ציבורי (הוטל מאסר מותנה). בשנת '98 הורשע בתקיפת בן-זוג והוטל עליו צו מבחן. **מאז שנת '93 (אז הורשע במסגרת צה"ל בעבירות אימים ושימוש בלתי-חוקי בנשק) לא ריצה עונש מאסר בפועל כלשהו**.

ברור, אפוא, שאין ניתן להשוות כלל ועיקר את עברם הפלילי של השניים והדבר מדבר בעד עצמו.

יוצא, אם כך, **שהאבחנה בין הטיפול המשפטי בעורר שלפניי לבין זה שבוצע בנאשם 2 מוצדקת ובוודאי שאינה עולה כדי הפלייה פסולה**.

על מצוות "צער בעלי חיים" במקורותינו עמד גם בית הדין הצבאי לערעורים בתיק ע/107/03 (ערעורים צה"ל) סמ"ר

"המצווה של 'צער בעלי חיים' תופסת מקום מרכזי בתורה ובהגותם של חז"ל. בורא עולם רואה עצמו קשוב ואחראי על כל יצוריו, אדם ובהמה כאחד. כך, למשל, כותב המשורר בתהילים: 'אדם ובהמה תושיע ה'" (תהילים לו, ז), ובמקום אחר: "פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון" (תהילים קמה, טז). ברם, אין הקשב למצוקותיהם ולצרכיהם של בעלי החיים מסור לאלהים בלבד. נגזרות ממנו חובות מעשיות המוטלות על בני האדם. כך, למשל, בעשרת הדברות, חוייבו בני ישראל בשמירת השבת, כשהמצווה חלה לא רק עליהם ועל בני ביתם והנלווים אליהם אלא אף על בהמתם: "ויום השביעי שבת לה' אלוהיך לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך ושורך וחמורך וכל בהמתך" (דברים ה, יד). באופן דומה קובעת הגמרא את חובתו של אדם לזון את בהמתו, ואת הקדימות הראויה למזונותיה ביחס למזונותיו של בעליה: "אסור לאדם שיאכל קודם שייתן מאכל לבהמתו שנאמר 'ונתתי עשב בשדך לבהמתך' והדר [מאוחר יותר] 'ואכלת ושבעת'" (ברכות מ,א). גם ההולך בדרך ופוגש חמור הכורע תחת נטל משאו חייב, על פי דין תורה, לעזור לו: "לא-תראה את-חמור אחיך או שורו נפלים בדרך והתעלמת מהם הקם תקים עמו" (דברים, כב, ד). זאת ועוד, חובת העזרה קמה גם ללא קשר לזהות בעליו של החמור והיא תקפה גם, ואולי בעיקר, כאשר מדובר בחמור שונאך: "כי-תראה חמור שונאך רבץ תחת משאו וחדלת מעזב [היינו, מעזור] לו עזב תעזב עמו" (שמות כג, ה). באופן דומה פסק הרמב"ם, כי אם ההולך בדרך פוגש "בשניים, אחד רובץ תחת משאו ואחד פרק מעליו ולא מצא מי שיטעון עמו - מצווה לפרוק בתחילה, משום צער בעלי חיים ואחר כך טוען" (רמב"ם, הלכות רוצח ושמירת נפש, יג, יג). ואמנם הדעה המקובלת בגמרא היא, כי המצווה שלא לגרום צער לבעלי חיים הינה מצווה מן התורה ("מדאורייתא") הדוחה מפניה, מפאת חשיבותה, כל מצווה אחרת שהיא מדברי חכמים: "צער בעלי חיים דאורייתא ואתי דאורייתא ודחי רבנן" (שבת, קכח, ב; כמו כן ראו, בבא-מציעא, לב, ב ["לעולם צער בעלי חיים דאורייתא"]). אמור אפוא: החמלה על בעלי חיים איננה מסורה לשמים בלבד. החובה שלא לגרום צער לבעלי חיים מטילה חובות מעשיות על האדם והיא שוללת במפורש כל גרימת סבל בלתי מוצדק לבעלי חיים."

מקל וחומר עולה ומתגלה הכיעור ותחושת הקבס המתעוררת למקרא עובדות פרשה זו.

סוף דבר

התוצאה היא שהערר נדחה.

בית-משפט השלום מתבקש ליתן דחיפות לעניינו של העורר בהתחשב בכך שהוא מצוי במעצר ממשי.

ניתנה היום, י"ז כסלו תשע"ח, 05 דצמבר 2017.